

BUDA-PESTA

26 Martiu st. v.
7 Aprilu st. n.

Va esi joi'a si duminec'a.

Redact. : strad'a Havas nr. 1.

Nr. 25.

ANULU XIV.

1878.

Pretulu pe unu anu 10 fl.
Pe 1/2 de anu 5 fl. ; pe 1/4 de
anu 2 fl. 70 cr.

Pentru Roman'a 2 galbeni.

CONSIDERATIUNI A SUPRA TIMPULUI SI SPACIULUI.

X.

In diu'a a sieptea a facerei — dice Moise, —
cà Ddiu terminà tôte lucràrile sale, si se odihni
in diu'a a sieptea de tôte opurile sale, ce le facuse.
(Fac. II. 2.)

Acésta di infaçisîéza epoch'a presenta, pe
care geologii o numescu *posttertiara*, *postplio-*
cena, *quartiara* si *anthropozoica* (a omului.) Ea
se împarte in formatiunea diluviala si allu-
viale, dupa cum schimbàrile pe suprafaçia
pamântului s'au întemplat in urm'a reversà-
rilor de ape in periodulu de ghiaçia, séu in
urm'a spelaturelor prin ploi si prin esundàri
de rîuri, — dupa cum vedemu cà se întempla
si in dilele nòstre.

Déca peste totu putemu luá, cà in respec-
tulu sedimentelor epoch'a primordiala se ca-
cterisèza mai alesu prin *ardesia*, — epoch'a
primaria prin *silicate*, cea secundaria prin *cal-*
cite (varuri), — si cea terciara prin arenele
nesipòse : apoi putemu dice, cà in epoch'a quar-
tiara predomnescu straturile *lutòse*.

Activitatea plutonica cea vehementa din
epoch'a terciara cu intrarea ei in epoch'a
quartiara începe a se mai linisçi, restringun-
du-se pe lângà înaltierea si cu fundarea singu-
ratecelor partie din suprafaçia pamântului,
redicându insule si înecându continente peste

totu séu numai in parte. — Acésta operatiune
înse e numai succesiva si atâtu de linisçita, in
câtu d'abiá se observa in decursulu de sute ori
de mii de ani.

Intr'acea, cu atâtu mai vehementu lucrau
urlóiele vulcanice, cari ori mai duréza pâna
acum, ori stingându-se au lasatu dupa sine
numai urmele caminului in forma de munti
conici încungiurati de lava, tufu si cenusie.

Atmosfer'a globului terestru si altu-cum
in urm'a îngrosiei scortii lui se recorira
peste totu mai tare decâtu in epoch'a premer-
sa; — iéra in urm'a redicaturilor de munti
înalti mai cu séma pe emisfer'a septemtrio-
nala, partile nordice se recira si mai tare. —
Si déca la aceste circumstancie, — pe lângà
declinarea eclipticeii de equatorulu pamântului,
ce produce iérn'a si vér'a annuala, mai luàm
in considerare si ciclulu de 21,000 ani alu de-
clinàrii ossiei pamântului de calea orbico-
lora (orbita), in puterea careia emisfer'a cea
nordica schimba cu cea sudica alternativu o
véra si iérna orbicolara de câte 10,500 ani: *)

*) De la a. C. 1248 încóce emisfer'a nordica, si
prin urmare si tierile nòstre au întratu in periodulu
recei, care duréza inca 9860 ani pâna va ajunge cul-
minatiunea de ghiaçia, — dupa aceea intra éra perio-
dulu caldurei. — Intr'acea vegetatiunea si viétia ani-

apoi din coinciderea acestor împregiurări în direcliunea recei se pôte lesne esplicá acea aggramadire mare de ghiácia, care — dupa cum se vede din urmele geologice — a acoperitu mai tóta Europ'a si partea septemtrionala a Aziei, si Americi.

Câte atari perióde de ghiácia au avutu timpul posttertiariu, nu se pôte sci. S'a constatatu inse, cá punctulu de culminatiune a verei orbicolare a fost a 1248, — prin urmare déca vom merge de acolo îndereptu inca 10,500 ani, apoi aflámu punctulu de culminatiune a ghiáciei nordice cei mai recente pe la inceputulu mileniului alu X înainte de er'a crestina. — Si déca vom luá, cá la vr'o câte-va milenie dupa acea ghiáci'a s'a topitu într' atát'a, încátu apele provenite din aceea, au dusu cu sine derabe de ghiácia innotatória si amestecata cu bolovanií asiá numiti *eratici*, rupti din muntii scandinavici, pe cari dupa aceea i-au descarcatu pe cóstele muntilor din midi-loculu Europei : apoi tóte aceste se nimerescu nu numai cu urmele geologice a le timpul asiá numitu de ghiácia. — dara si cu traditiunile, ce s'au conservatu la diferitele popóre antice despre diluviile universale, — si ce e mai remarcabilu, aceste evenimente elementare se apropia tare chiar si de etatea, în care cade potopulu lui Noe dupa enaratiunea biblica.

De acea geologii numescu timpul diluvialu si *periodulu de ghiacia*.

Cu schimbarea temperaturi în periodulu de ghiacia mâna 'n mâna au mersu si schimbările în vegetatiune si în viéti'a animalica, — aci emigrându spre sudu, aci reîntorcându-se iéra spre nordu, prin care unele specie din ele — în lupt'a lor pentru esistintia — ori se perfectionara ori se supuse domesticirei omenesci, ori apoi perira cu totul.

Asiá unele plante se nobilisara în epoch'a acést'a pâna la producerea de cele mai aromatice flori, si de cele mai gustuóse póme séu cerealie; — altele perindu se afla numai în urme fosile.

Dintre animalele colosale, trecute din epoch'a terciara în periodulu diluviale s'au stinsu multe, precum a fost : Megacerulu hibernicu, Rhinocerulu tichorhinu, Mamuthulu, Megateriu etc., remânându în urm'a lor spe-

malica se trage totu mai tare spre Sudu, si dupa acea iéra spre Nordu. (Óre în prevederea aceea cuprindu Englezii tierile de la Polulu sudicu si din Australia, cá sè aiba unde locuí, când insulele britanice vor zacé sub ghiácia? Atunci noi puçinu folosu vomu trage din Franz-Josef-Land'a?)

ciele descendente a Cerbilor si a caprelor selbaticé, a Rhinocerilor si Elefantilor moderni, etc. etc.

Din férele speluncee descindu ursii, lupii, vulpele, hienele din presentu etc.

O parte mare din acele animale, supunându-se regimului omenescu, se domesticira, precum sânt vitele, cânií, mitiele etc.

Unele specie de simie înaintéza în constructiunea fisica apropiându-se de omu, precum sânt : Gorill'a, Simpansulu, Orangutangulu si Gibbonulu, cari specie se si numescu *anthropoide*.

În fine si omulu, cu intrarea lui în epoch'a post-terciara începe sè iésa din starea unei fere inferióre, si cunoscându-si acum lipsele pentru esistentia — pasiesce spre cultura. Elu mânâncá din pomulu cunoscíntii binelui si alu reului, si perdiendu paradisulu, e necesitatu d'a-si agonisí nutriméntulu în sudórea feciei sale

Amesuratu convietuirei omului cu animalele cele mai distinse, si conformu gradulu de cultura a lui, epoch'a anthropozoica se subimparte în urmatórele *perióde* :

I. *Etatea Mamutului*, numitu asiá de la celu mai însemnatu animalu convietuitoru alu omului, care a fost Mamutulu — cam deodata cu férele spelee. Omulu e inca tare *selbatecu*, dara începe a se folosí de petrele ascutite, de óse si córne pentru celc mai primitive unelte. Vasele lui sânt inca numai cogile de nuci, scoicile, etc. Locuinti'a si morméntulu lui erá ori în liberu, ori în spelunce unde scheletele lui se afla la unu locu cu a ursului speleu. — Din carbunii de lemn, aflati la unu locu cu remasítele lui, se deduce, cá a cunoscutu si întrebuintiarea focului. Tipulu lui e aprópe de alu antropoidelor, si a rassei microcfele. De la armele si uneltele lui cele crude primitive din pétra acestu periodu se numesce si *etatea petrea cea mai antica*.

II. *Urméza etatea Renului séu a petrelor cioplite*. Dupa ce se raresce Mamutulu, convietuitorulu celu mai însemnatu alu omului e Rennulu, de la care s'a si luat numele etátií acesteia, apoi elanulu, bourulu etc. — Omulu scie acum sè-si cioplésca din petrele cele mai tari instrumentele si armele necesarie, dar inca nu le scie poleí; — de aceea acésta etate se pôte numí si a *petrelor crudu cioplite*. — Omulu a invetiátu sè faca vase de lutu, inse într'o forma inca de totu dura. — Elu s'a dedatu la locuinte mai stabile, sapate în paméntu, de aceea elu e inca

trogoditu. De la aceste locuinte subterane elu a luat ansa de a îngropá mortii în pamântu. — Elu înca nu domesticise vitele, ci traia mai cu sama din *vénatu* si *pescuitu*, de aceea acestu periodu se chiama si a omului *semi-selbaticu*. Tipulu lui e de capatina rotunda (mongolica.)

III. Vine *etatea petrelor polite*, în care omulu ese si din starea semiselbatica, dara e înca *barbaru*. — Elu domesticindu vitele, se face *pastoriu*, si invétia a se folosi de laptele vitelor pentru nutrimentu, si de pelea si lân'a lor pentru îmbracamântu. — Elu începe a face vase de lutu pe róta si a le arde. Elu isi face acum armele, si instrumentele celelalte din pétra, pe care o si gravéza si o politéza, de unde apoi si etatea ast'a si-a luat numirea a petrei polite. Cu ajutorulu acestor instrumente acum redica si locuinte de lemn, sapa troci pentru luntre de plutitu pe apa, si spre a fi feritu de atacuri externe începú a-si asiedia casele de lemn pe stêlpi d'a supra apei (Pfahlbauten), ceea ce e o inventiune a Arilor porniti din Azi'a spre Europ'a. — Acestor'a se atribue si mormintele numite *Dolme* (dâlma). — Tipulu predominantu alu capatinelor e *aricu*.

IV. *Etatea Bronzului*. Curéndu dupa poluirea petrelor omulu afla si întrebuintiarea metalelor. Ornamentele, armele, instrumentele etc. se facu mai cu sama din arama séu bronzu, de unde etatea acést'a isi iea numirea. — Omulu devine acum si *agricultoru*, *montanistu*, *meseriasiu* si *negutiatoru*. Elu edifica case din materialu solidu, si începe a-si încunjiurá cetátile cu ziduri. Mormintele lor sânt în forma de *tumuli*, numite si mormintele celtice, de la gintea celtica predominantore în Europ'a. Popórele semitice inventéza sticl'a si primele semne pentru litere. În locu de Dolme si tumuli domnitorii egyptului redicara piramidele. — Plutirea pe apa se estinde pâna la cele mai departate tiénuturi litorale, ceea ce în lesnesce comunicatiunea mutua a celor mai departate popóre, si prin aceea ele se redica la starea deplinei culture.

V. În fine *etatea ferului*, numita de la metalulu, ce în urm'a bronzului a devenitu predominantu. Etatea acést'a se începe pe timpulu imigrării popórelor si a decadentii imperiului românú, si duréza pâna în dílele nóstre, când ferulu produce obiecte, — ce sânt mai pretióse decâtu aurulu. — Altu-cum etatea nóstra de si se distinge prin inventiunile cele multe, precum e — vaporulu, telegrafulu etc. — totusi, — dupa hârthia si sdrantieles cele multe,

de cari se folosese generatiunea presenta, cine scie, nu va luá cumva si numirea de etatea — *sdrantieilor*?

Déca de la etatea presenta mergéndu îndereptu vom triplicá anii etátii precedente, apoi vom affá în cifre rotunde, cá etatea ferului duréza de vr'o 1500 ani; a bronzului se suie la vr'o 4500 ani; — a petrelor polite la vr'o 12—15,000 de ani; — a Renului la vr'o 4—50,000 de ani; si în fine a Mamutului vr'o 150—153,000 de ani, — ceea ce s'ar apropiá de etatea antropozoica a lui Lyell calculata la 224,000 ani. Geologii mai noi inse estindu aceste etati si mai tare, scotiéndu etatea omului la milióne de ani.

Mai e de observatu si aceea, cá studiulu geologicu se mai imparte si : a) în *timpulu istoricu*, ce merge pâna catra mid-loculu etátii de bronz; — b) în *timpulu prehistoricu*, ce se intinde peste tóta etatea de pétra cruda si poleita; — si c) *timpulu geologicu*, ce merge de la etatea Mamutului îndereptu.

(Finea va urmá.)

Amorulu meu.

Amorulu meu nu-i flóre 'n câmpu
Ce farmecu respândesce;
Câci déca vine tómn'a grea,
Si flórea vestediesce.

Amorulu meu nu-i stea pe ceru,
Ce mândru luminéza;
Câci déca diorile sosescu,
Se stinge blând'a-i radia.

Amorulu meu nu-i sóre susu,
Cu radie 'ncalditóre;
Câci norulu ni-lu ascunde totu,
Nu mai vedemu noi sóre.

Amorulu meu e riurelu,
Ce curge 'n undulare;
Nu séca, nici nu scade 'n veci,
Ci crece totu mai mare!

Iosifu Vulcanu.

Generalulu Ignatieff.

— Portretulu pe pag. 149. —

Dílele trecute întréga lumea si tóte díuarele politice se ocupau cu missiunea generalului Ignatieff la Viena. Usámu si noi de ocaziunea acést'a spre a publicá în nrulu presinte portretulu acestui barbatu, în sotíndu-lu cu câte-va schitíe biografice caracteristice.

Generalulu Ignatieff este unulu din cei mai isteti diplomati ce a avutu vr'odata Russi'a. Fu nascutu la 17 jan. 1832 în Petersburg. Studiá în scól'a militaria, si luá parte în resboiulu din Crime'a, inain-

tându pâna la rangulu de colonelu. Dar apoi își parasi carier'a inceputa, si întră pe cea diplomatica, unde si reportă mari succese.

Antâiu fu aplicatu cá atasiatu militarul la ambassadurele din Londra si Paris; apoi fu tramisu în Asia cá delegatu estraordinaru, unde prin negociațiuni sîrete sciù sè câstige de la China partile Amurului, unu teritoriu mai mare decâtu Franci'a.

In urmarea acestui successu, guvernulu seu îl numi ambassadoru la Pecking, capital'a Chinei; si în calitatea acést'a, prin viclenii diplomatice, mijloci, cá bietii chinesi sè deschida Russiei 21 de porturi si tóta graniti'a lor de catra continentu; apoi facu niste tratate comerciale fórte norocóse cu turcomanii, chirgisii, Chiva si Bochara; prin cari aceste nu peste multu mai tóte ajunsera sub domnirea russésca.

In Pecking elu învetià turcescu, si astfelu e singurul în tre toti ambassadorii europeni, care scie turcescu; între toti numai elu putea sè vorbésca cu sultanulu fara dragomanu.

La 1864 fu tramisu cá ambassadoru la Constantinopol, si de aice datéza partea si mai importanta a actiunilor sale diplomatice. Tóte aceste aveau numai unu scopu: întinderea domnirii panrussismului a supra orientulu Europei. Spre a se puté realizá scopulu acést'a, Ignatieff a pregatitu câtu de bine terenulu, atâtu prin studie, spionage, corumperi si intrige, facute în cerculu mai-marilor natiunii turce; câtu si prin crearea unei propagande înfricosiate în provinciile slavice ale Turciei. Tóte la olalta avura dreptu resultatu: resboiulu, care se încheià în lun'a trecuta prin pacea de la San-Stefano.

Care va fi urmarea finala a acestui resboiu, înca nu se scie. Când Russi'a a inceputu resboiulu, a declarat, cá nu voiesce sè-si marésca teritoriulu; si când a trecut graniti'a României, a facutu o conventiune cu acést'a, promitiéndu prin alu doile punctu, cá nu numai va respectá întregitatea României, dar cá o va aperi si în contra atacurilor straine.

Când mai târdiu Osman pasia erá p'ací sè prepadésca armatele russesci la Plevna, încâtu țiarulu își mutá cartirulu generalu totu mai napoi, si când cozacii înspaimântati nu se oprira în fuga decâtu la Bucuresci: marele duce Nicolae depeșià principelui Carol: „Treceti Dunarea pe unde voiti si cu ce conditiuni voiti; dar grabiti sè viniti în ajutorulu nostru, căci turcii ne prepadescu, si caus'a crestina (!) e în periculu!” Români trecura Dunarea, luptara cá niste eroi la Plevna, si . . . ce se 'ntêmplà dupa încheierea resboiului?

Rusii, îmbetati de învingerile lor, uitara manifeste si tratate, uitara si datorii de gratitudine. Ei facu din Bulgaria o provincia russésca, ocupa Dobrugia, si vreu sè ieie Basarabia, si prin acést'a guarele Dunarei.

Reesî-voru? Va atêrná de la Europa. Engliter'a, vediéndu periclitata interesele sale, si-a si legatu sabi'a sè le apere. In urmarea acesteia Russi'a a alergatu la Austro-Ungari'a, tramitiéndu la Viena pe Ignatieff, spre a contrabalantiá actiunea Engliterei. Inse dîuarele scriu, cá Ignatieff a fost reu primitu, si cá n'a pututu obtiné aprobarea pretensiunilor russesci.

Va sè dîca, totu mai este speranti'a, cá panrussismulu va fi silitu a-si moderá aspiratiunile.

O fóia de suveniru.

— Din diuarulu meu. —

(Urmare.)

„— Destulu! mai multu nici nu voiescu sè audu, — strigà cu bucuria interessatulu, — si déca nici odata nu se vor realizá cuvintele dtale, totusi îti multumesc! Ele au nimicitu ultim'a mea siovaire, sîm resolutu, — finésca-se ori cum va voi!

„Intr'unu estasu de triumfu voi sè plece, dar Iancu îlu rugà a remâné.

„— Eu am venitu cá unu batu-jocuritoru, acuma sîm superstitiosu cá unu neapolitanu. Mi-permiti a redicá si eu joculu de carti?

„Estrella le întinse si se întunecà.

„— Ce este din drépt'a capului dtale, nu-o mai spunu, îti frânge ânim'a. Ei nu jóca comedi'a, ei nu te iubescu, de si dta esti plinu de iubire si sinceritate catra ei!

„Elu se uità la mine, — cele audite îlu incremenira. Nu erá acést'a unu spiritu întru adeveru sciutoru?

„— Te-ai întorsu de la ei, dar esti sângele lor. A venitu înse timpulu când ori ce simțire rea nadusiesci, te credi cu ei, la peptulu lor, în alta țiera a fi ferice. Dar te însieli, — fericirea dtale nime nu-o doresce, nime nu cugeta la dta, — esti unu strainu pentru ei, — numai ea, este o copila palida, ea cugeta si te ascépta. Inse ea stà la periculu. — unu brunu, nu este singuru la crima, — stau toti. Grabesce sè-o scapi! — dar îndesiertu, sînteti legati de-o sôrte, — o urma de patima, — acestu brunu si unu sîroi de sânge este ce ve urméza.

„— Parintii mei, — fratele meu, — de cine vorbesci?

„Nu cunosc pe nime, — respunse profetes'a cu linisce, — dar aicea zace patim'a órba si copil'a palida.

„— Constantia! — esclamá elu aducéndu-si a miute.

„— Este sor'a ta blonda? — întrebà Daravescu compatimitoru.

„— Nu! ea este descendint'a unei armene. Dn'a spune, cá copil'a de acolo — consuna, este dr'a Constantia, de care mi-a scrisu soriór'a mea.

„Ne departaram asaltati de niste gânduri destulu de bizare, Daravescu sustinea cu siguritatea fericitului seu temperamentu, cá în prob'a cea grea va obtiné diplom'a, pentru care petrecuse multe dîle si nopti cu operele marilor autori.

„Pe la finea lui julu, pe când ne împachetám miclele giamantane, dupa ce ne întroduseram numele mai în tóte albumurile amicilor, întrà Daravescu c'unu strigatu de triumfu:

„— Estrella a ghicitu! Sîm doctoru! si cu celu mai brilantu successu. Acum catra casa, încâtu ne duce unu drumu!

„Amu plecatu toti trei. Iancu erá veselu, dar cu templ'a-i contrasa îmi facu îngrigire; ânțâia-data îlu vedîi cu se fortíéza.

„In patri'a frumósa, vediuta de atâte ori în visele nóstre, la cas'a cea pompósa a boerescilor parinti ai lui Iancu, erá o petrecere în care toti rivalisau întru a redicá cordialitatea ei prin veselía. — La începutu, pe când tonulu muzicei strabatú pâna la dru-

mulu pe care cu ânime sbocotinde paresiram trasur'a, credîni că festivitaea acêsta este o surprindere facuta amicului meu.

„Dar abiã întrati, me convinsei, că nime nu s'a ostentatu a-lu asceptã. — Boerés'a, mam'a lui, o femeia nu mai multu tinera, înse cu pretensiuni, isi serbã triumfulu gustului si-a improvisãrii, în asta serata. Ei nu-i se putù Iancu înfaçisã, éra boeriului cu atãt'a mai puçinu, căci parti'a de jocu în care érá deja angagiatu, nu suferiã întrerumpere.

„Iancu palitu isi lasã braçiele cu asiã descu-

multîme întalnita în fia-care dî s'a facutu pregatire mare, — pentru mine nu s'a lasatu nici macar o minuta . . .

„Avea dreptate bunulu meu Iancu, căci iluminarea brilanta lasã a se vedé umbre usióre sburându dupa vesel'a melodía ce scotea orchestrulu, si între cele fericite érá celu mai fericitu Andronache.

„L'amu recunoscutu amêndoi, si de unu resimtu mi se întunecara tóte.

„ — Grigorie, amiculu meu! nu me parasí! Eu sciu că braçiele mamei tale gingașe sînt deschise

Generalulu Ignatieff.

ragiare trista, — încãtu me simtîi împinsu a-lu mângaiã.

„ — Nici odata altu-felu, — murmurã elu. Am credîutu, că acum dupa o despartire de ani, dupa ce devenii din june, dóra pré estravagantu, unu barbatu seriosu, aderintu sciintielor si conduitei brave, acum am credîutu, că voui sterge antipati'a si ur'a ce adu-sei cu fiint'a mea în lume . . . ur'a si antipati'a fara nume, ce mi-a sdrobitu credint'a copilariei, si-a juniei . . . Indesiertu! unu blastemu n'a condamnatu si acum sè trecu prin alternativ'a torturelor. Pentru o

spre a te stringe la peptulu ei iubitoru; dar lasa-me în momentulu acesta, când sufletu-mi este cernitu, sè te numescu frate, sè nu credu că sîm o frundia svênturata!

„O femeia betrâna ne conduse în apartamentulu din dosu destinatu lui Iancu, si acolo ea navali a sarutã mânilu lui, ah! căci n'a cutezatu a-si manifestã bucur'a revederii — numai acum, dupa ce se convinse, că nu sînt alti martori.

(Va urmã)

Emilia Lungu.

SECRETELE CASTELULUI.

— Romanu, de XAVIER de MONTÉPIN. —

(Urmare.)

In urmarea cererilor sale se facu o investiga-
tjune, lunga si grea, si care se fini cu successu.

Se descoperi, ca disparitiunea Iuliei Chadorant
coincidea cu cea mai de pe urma ivire a marquisului
de Saint-Maixent in satulu Saint-Jude. Se gasi si fe-
mei'a betrana, care a vendutu cas'a parasita. Incetulu
cu incetulu adeverulu es'i la lumina din intunericulu
ce-lu incungurã. In fine, dreptu proba nerestornabila,
se desmormentã de nou cadavrulu sermanei june
morte, si niste locuitori din Saint-Jude, chia-nati a
recunósce acea petrundiãtore victima a amorului, in
adeveru o recunoscura.

De aci 'ncolo nici o îndoieãla nu mai erã cu pu-
tintia.

Contele Annibal dispuse sè se construiésca unu
mormentu monumentalu, si dupa unu serviciu fune-
bralu, la care asistã dimpreuna cu contess'a plangetore,
cosciugulu Iuliei fu asediãtu în mormentu acelu
lãnga alu parintelui seu, onestulu si demnulu ospe-
taru tresnitu prin perderea copilei sale scumpe.

Si când rosele erau in flore, — pâna când trai
dn'a Rahon, — pe culcusulu din urma a Iuliei totu-
de-una se aflau rose . . .

Trebue sè spunem óre, ca datorfiile de recunos-
cintia fure generosu platite ?

Francina si Ioanu Robert, mutati de contess'a
in cas'a unde ei i oferira o ospitalitate atãtu de res-
pectuosa si gingasia, si de unde i-a alungatu mân'a
frumósei Olimpie, gasira acolo o donatiune în tota
form'a : nu numai cas'a si cele atêrnãtore de ea, dar
si maiariscea pe care dènsii o pretiuiãu atãtu de
multu, cu vite inchisse in grajduri si cu recolte adu-
nate in granarie.

Pentru acesti ómeni buni, acést'a erã o avere ne-
audita, care în trecea tóte visurile lor.

Ei cadjura în genunchi înaintea binefaca-
tórei lor.

— Ah! dna contessa, scump'a mea stapãna, —
esclamã Francina . . . — ce amu facutu noi sè meri-
tãmu acést'a? Numai dator'ã nóstra si nimica mai
multu . . .

Dn'a Rahon aredicã pe jun'a femeia, si, strin-
gèndu-o în braçie, i dîse cu lacrimi dulci :

— Da, fic'a mea, tu ti-ai facutu datorã . . . A-
mèndoi ati facutu-o . . . ati facutu-o fara nici unu cal-
culu, fara sè ve temeti de nimica, fara sè sperati ce-
va . . . M'ati sustiènutu, m'ati partinitu când am fost
mai slaba decãtu voi si când cei tari se aflau uniti în
contra mea . . . Fapt'a vóstra a fost mare, a fost fru-
mósa, si voi o gasiti cu totul simpla, scumpe suflete
nobile, binecuvèntate de Dumnedieu! Dumnedieu ve
resplatesce prin mân'a mea, si eu mai alesu me simtu
fericita de puçinulu ce-mi este iertatu sè facu . . .
Astadi nu mai sùm stapãn'a vóstra, oh! mãntuitorii
mei, sùm amic'a vóstre . . .

Dlu Rahon voi sè deie lui Dominicu o suma de
o mia de livre.

Betrãnulu servitoru refusã.

— Ce asju face cu atãtia bani? — esclamã elu,
— n'am trebuintia de ei si nici odata n'asju spesí vi-

nitulu lor . . . dar am o alta cerere, si me rogu de dlu
conte a mi-o acordã . . .

— Ori ce va fi lucrulu ce-mi ceri, betrãnulu
meu amicu, — respunse Annibal, — ti-lu promitu în-
ca de acuma.

— E bine! sè binevoiésca dlu conte a me iertã
sè continuezu pe lãnga elu serviciulu, ce l'am inde-
plinitu, cum am sciutu mai bine, timpu de mai multi
ani . . . Celu puçinu astfelu voiu vedé totu-de-una
pe scumpulu meu stapãnu, si n'am alta ambitjune . . .

Annibal emotionatu îmbrãcisã acelu modelu de
alipire petrundiãtore si de devotamentu umilitu.

— Ah! — esclamã elu, — Dumnedieu sè me fe-
résca d'a me despartí vr'odata de tine! Nu vei mai
parasi castelulu, dar dupa mine tu vei fi celu d'ântãiu.
Te facu intendantulu meu, si iti dau a supra tuturor
servitorilor o autoritate nemarginita.

— Intendantu! eu? — repetã Dominicu cu sio-
vaire. Primescu, — adause elu dupa unu momentu, —
primescu spre a serví interesele stapãnului meu, dar
numai pentru acést'a, càci îmi place mai multu a as-
cultã de altii, decãtu a comandã pe altii . . .

— Scumpe Annibal, — dîse într'o dí contess'a
catra barbatulu ei. — eu am o dorintia si o da-
toria . . .

— Ce dorintia, multu iubit'a mea?

— Sè me ducu la Paris.

— Si care e dator'ã?

— Sè reîntru de baçiu cu tine în Salpêtrière si
sè revedu pe blãnd'a calugaritã, care a fost unu ân-
geru pazitoru alu Ioanei Saulnier. Intielegi acést'a,
amiculu meu?

— Vom plecã mâne . . .

Cinci-spre-diece díle mai târdiu, o trasura cu
insemnele contelui Rahon se oprí înaintea portii poso-
morite a ospitalului generalu.

Contele tramise cart'a sa de visita directorului,
care alergã sè se supuna ordinilor sale, si care nu re-
cunoscù in acéstã dama mare, bogatu îmbracata, pe
ex-prinsonier'a sa.

— Dlu conte si dn'a contessa de siguru dorescu
a percurge cas'a? — întrebã elu, — voiu avé onórea
d'a ve conduce ênsu-mi . . .

Maria facu unu semnu negativu.

— Nu . . . — respunse ea, — nu voimu . . . Do-
rescu sè vedu numai infirmar'ã.

— E usioru.

— Si sè vorbescu cu o calugaritã, care — pare-
mi-se — se numesce sor'a Marta.

Directorulu privi nu fara mirare acea dama, ca-
re sciea numele pazitórelor de bolnave.

— E totu aice sor'a Marta? — reluã visi-
tatórea.

— Da, dna contessa.

— Asíã dara, domnule directoru, te rogu sè ne
conduci la ea . . .

Dumnedieu scie cu ce emotjune ne audita trecù
Maria pragulu acelei infirmarii, unde tóte i reamin-
tiau scaparea ei.

In faç'ã patului, unde dèns'a a petrecutu nóptea
cea mai de pe urma, se oprí.

(Finea va urmã)

S A L O N U :

Calindarul septemanei.

Dumin.	26	7	F. 4. aj. c. p. Ioan Scar.
Luni	27	8	c. ma. Matrona, c. p. Ciric.
Marti	28	9	c. p. Ilarion N., Stefan, s. m. Lidia.
Mercuri	29	10	cc. pp. Marcu, Eustatiu, s. m. Ciril.
Joi	30	11	c. p. Ioan Scar. pr. Ioad.
Vineri	31	12	cc. pp. Ipatiu, Acaciu, s. Veniamin d.
Samb.	1	13	c. ma. Maria Eg. c. p. Macar.

O noua reuniune de dame române.

Statutele

Reuniunii femeilor române gr. or. din Fagarasiu si giuru pentru infintierea unui fondu scolasticu în Fagarasiu.

(Intarite de ministerulu de interne la 1 martiu a. c. sub nr. 8105.)

§. 1. Scopulu reuniunii este infintierea unui fondu pentru imbunatatirea starei materiali a scolei confesionale gr. or. din Fagarasiu si a personalului aceleia.

§. 2. Fondulu reuniunii se formeza :

a) din contribuirea membrilor fundatorie, ordinare si ajutatoarie; b) din donuri maritimose din partea ori-carei persoane bine simtitoare si amatore de progresarea acestui institutu filantropicu; c) din venitele petrecerilor ce se vor da din timpu în timpu în folosulu reuniunii; d) din interesele banilor elocati, si e) din ajutoarie eventuale în naturalie, precum frupte, vestimente, rufe etc. cari totu-de-una se vor preface în bani si adauge fondului.

§. 3. Membra a reuniunii pote fi ori ce femeia cu caracteriu nepatatu, si se numesce :

a) fundatoria, aceea care contribue de una-data o suma mai insemnata, celu puginu 20 fl. v. a. spre scopulu reuniunii; b) ordinaria, aceea care contribue celu puginu 10 fl. v. a. seu 2 fl. v. a. pe fia-care anu; c) ajutatoaria, aceea care contribue anualminte ori si ce suma mai mica; si d) onoraria, aceea pe care adunarea generala o alege în urm'a meritelor sale pentru scopulu reuniunii. Membrile onorarie nu se marginescu la nationalitate si confesiune; inse membre din state straine de ori ce categoria se potu primi în reuniune numai dupa ce vor fi aretate înaltului ministeriu regiu de interne si va urma înalt'a aprobare.

§. 4. Din venitele reuniunii nu se pote spesá pâna când fondulu nu va ajunge sum'a de 5000 fl.

§. 5. Ajungându fondulu sum'a de 5000 fl., doue tertialitati din interese se potu întrebuintia spre scopulu reuniunii, era a trei'a parte cu tacsele ce aru mai încurge si alte venite se vor adauge pururea capitalului.

§. 6. Afacerile reuniunii se vor direge prin adunarea generala, prin unu comitetu alu seu, si în fine prin presiedintea reuniunii.

§. 7. Adunarea generala ordinaria si estraordinaria consta din membrele fundatorie si ordinarie cu votulu decisivu si din cele ajutatoarie cu votu consultativu.

§. 8. Agendele adunarii generale :

a) alegerea presiedintei, eventualu a vice-presiedintei, a casaresei care trbuie se fia membra a comitetului si a secretariului; b) alegerea comitetului dirigitu costatoriu din 12 membre ordinarie si 6 suplinte, apoi a 6 barbati inteliginti cu votu consultativu; c) primirea ratiocinielor anuale ale reuniunii esaminate de comitetu, supra-esaminarea acelor prin o comisiune din sinulu seu; precum si d) fixarea bugetului reuniunii pe anulu urmatoru; e) schimbarea statutelor în casu de trebuintia; f) pertractarea altor obiecte ce nu cadu în competinta comitetului, a nume deciderea despre conferirea titlului de „membra onoraria.“

§. 9. Adunarea generala ordinaria se va tine în totu anulu odata în un'a din duminicile seu serbatorile lunei fauru în Fagarasiu. Presiedintea face acesta cunoscutu celu puginu cu 8 zile mai nainte în modu corespundietoru.

§. 10. Adunarea generala straoordinaria se pote conchiamá numai în casuri insemnate si întetitorie, dupa decisiunea comitetului seu la cererea a celu puginu 10 membre prin o hârthia motivata.

§. 11. Atatu la adunarea generala ordinaria, catu si la cea straoordinaria presiedintea reuniunii presiede si conduce lucrările, asemenea si în comitetu. Adunarea generala incheia lucrările sale cu majoritate de voturi relativa, era la otaririle privitorie la schimbarea statutelor se ceru doue tertialitati din voturile tuturor membrilor reuniunii, si o asemenea otarire numai atunci este valida, deca la convocarea adunarii generale se va fi facutu apriatu cunoscutu ca sunt a se modifica statutele.

§. 12. Presiedintea, casares'a, secretariulu comitetului si barbati cu votu consultativu se alege pe 3 ani, dupa a caror espirare potu fi realesi.

§. 13. Membra a comitetului pote fi alea ori ce membra actuala a reuniunii, care nu va fi în restantia cu taxa annuala. Barbati de consiliu, dintre care unulu va fi secretariulu reuniunii, trebue se fia cu locuintia în Fagarasiu seu în nemijlocita apropiare.

§. 14. Detorintiele comitetului : I Generale :

a) Administrarea averei reuniunii; b) Ingrigirea de înmultirea averei reuniunii si elocarea capitalielor; în estu respectu se despune : c) ca comitetulu nu pote dá nimenui unu împrumutu mai mare, decâtu 200 fl. v. a.; d) interesele ce sunt a se fixá dupa capitalulu elocatu se se platésca totu-de-una pe 6 luni înainte, ce datorasiulu neobservându, capitalulu se se pota încassá judecatoresce fara amênare; e) capitalulu se pote elocá numai pe lângă asecurantia pupilaria în sensulu §-lui 230 cod. civile si numai pe realitati întabulate I-o locu; f) cu unu cuventu banii reuniunii se vor administra dupa acele norme, dupa cum se administra banii orfanali; g) împartirea sumelor banale dupa otarirea adunarei generale spre realisarea scopului reuniunii; h) portarea corespondentielor în numele reuniunii.

II. Speciale :

a) ale Presiedintei, a pazi cu tota acuratetia statutele reuniunii si a priveghia necontentitu, cá din partea membrilor comitetului se se aduca la deplinire totu ce s'a asiediatu prin statute, si a nisui cu totu zelulu spre înaintarea binelui acestui institutu filantropicu, a tine la totu patrariulu de anu o siedintia ordinaria a comitetului, si straoordinaria, de câte ori va fi trebuintia; a representá reuniunea în tote aface-

rile ei în afara; b) ale casaresei: a) duce ratiociniile acuratu si esactu despre perceptiuni si erogatiuni de bani, dându chitanția formală, ce are de a fi contra-semnata si de secretariului reuniunii pe lângă garanția solidară cu casarés'a; c) ale secretariului: a) a duce cu neobosinția si consciințiositate afacerile scripturistice ale reuniunii, amesuratu scopului ei; b) a purtă protocoalele din adunările generale si ale comitetului diriginte.

§. 15. Protocolulu adunărilor generale se va verifică prin o comisiune de celu puțin 6 membre, aleasa de adunarea generale ad hoc, éra protocolulu comitetului diriginte de elu însusi în cea mai de aprópe adunare, séu fiindu cause urgenti asemenea prin comisiune de 6 membre denumite în șiedinția.

§. 16. Afacerile reuniunii se vor purtă gratis de catra tóte membrele, asemenea de secretariu si alte persóne sarcinate cu lucrări în folosulu scopului reuniunii.

§. 17. Ratiociniile reuniunii au de a se publică în totu anulú îndata dupa încheierea lor în biseric'a din Fagarasiu, apoi în casu de trebuinția si prin diariulu „Telegrafulu Românú.“

§. 18. Scopulu Reuniunii este nealterabilu si reuniunea nu se póte desființia, decátu numai în acelu casu, când fondulu va ajunge la sum'a de 5000 fl. v. a. când apoi acelu fondu se va strapune spre administrare mai departe comitetului bisericeii gr. or. din Fagarasiu.

§. 19. Conclუსulu despre schimbarea statutelor precum si acel'a despre desființierea reuniunii nu se póte esecutá pâna ce ascernutu Inaltului ministeriu regiu de interne spre aprobare, de Inaltu acela se va aplacidá.

§. 20. Reuniunea nu se póte abate de la scopulu ei prefriptu în § 1, si decá s'ar abate si ar urmá o procedere prin care ar vatemá interesele statului, séu ar periclitá averea reuniunii séu a membrilor ei, regimulu este indreptatítu — sistându lucrările reuniunii — a ordiná cercetare, si dupa rezultatulu cercetarei a si desființia reuniunea definitivu.

Ioanu Turcea,
secretariu.

Anastasia Popescu,
presiedinta.

Ce e nou ?

Dlu Ionu Bratianu se afla înca totu la Viena, unde se dice că este bine primitu. Dîuarele publica o convorbire a sa cu unu colaboratoru alu diuariului „Deutsche Z.“ Conformu aceleia, dlu Bratianu ar fi dîsu, că Român'á nici nu va renunčiá la Basarabi'a, nici nu va primí Dobrugea.

Interpelatiune pentru Basarabia. Diet'a începú sè desbata budgetulu anulú curentu. În șiedinția de la 3 l. c deputatulu br. Béla Bánhidu adressá ministrului-presiedinte o interpelatiune în caus'a Basarabiei. Oratorulu, dupa ce accentuá interessulu importantu ce-lu are Austro-Ungari'a pentru a se mantíne întregitatea teritoriului Româníei, își formulá interpelatiunea astfel: „Voiesce dlu ministru-presiedinte, pe temeiulu influinției sale acordate de lege, a conlucrá că teritoriulu Româníei sè se conserveze?“ În desvoltarea acestei interpelatiuni oratorulu descri-

se în niste termini fórte caldurosi, că tóte interesele vitale ale Româníei sînt identice cu ale Austro-Ungariei. si că prin urmare nu se póte tolerá, că Russi'a sè ocupe gurele Dunarei. În fine declará, că motivulu acestei interpelatiuni fu mai alesu d'a intimpiná cu simpatia apelulu Româníei, căci ambele natiuni au același inimicu: Russia. E de însemnatu, că acésta interpelatiune s'a facutu în numele întregéi partide „liberale independente“, si că afara de interpelatorulu s'a subscrisu înca de alti 27 de deputati, între cari se afla si dnii Iosifu Nistor si Georgiu Stupa.

Osman pasia fu primitu la Constantinopol cu entusiasmu fórte mare. Mai bine de 200,000 de ómeni asteptau sosirea lui. Si când apoi dînsulu debarcă, însufletirea ajunse la culme. Toti alergara acolo, sè-i sarute vestimintele, séu celu puțin se-lu póta vedé. Primirea lui la palatu nu fu mai puținú splendidá. Sultanulu i dise: „Tu esti celu ce ai salvatu onórea militara a Turciei.“ Apoi, conformu datinei orientale, i sarutá ochii; si i dete ordinulu celu mai înnaltu. Osman pasia fu numitu comandante alu trupelor de la Constantinopol.

Érasi resboiu. Aerulu e plinu cu mirosu de pravu de pusca. Condițiunile pazei de la San-Stefano desteptara Europ'a din letargi'a sa. Engliter'a a declarat, că nu va tolerá îndeplinirea lor, căci vatema interesele ei; apoi cabinetulu a luat hotarirea d'a mobilisá rezervele. În urmarea acesteia ministrulu de esterne Derby si-a datu demisiunea, si fu înlocuitu cu Salisbury, care a tramisu Russiei o depesă circulara fórte energica. Cede-va Russi'a? Ast'a e cestiunea. De nu va cede, ne putemu asteptá la unu resboiu nou, între Englitera si Russia. La acesta, probabilminte, vor luá parte si alte puteri. Russi'a se silesce, a-si asigurá neutralitatea Austro-Ungariei.

Dnii Ionu Ghica si Dim. Sturza au sositu deja a casa la Bucuresci si relatara atátu Domnitorului, câtu si senatului rezultatulu misiunii lor politice. Conformu dîuarelor, dînsii si-au esprimat parerea, că Român'á sè desvólte o resistinția energioasă față de Russi'a, si au asiguratu pe senatori, că puterile mari vor spriginí Român'á. Camer'a asemenea tînú o șiedinția secreta, în care dnii Ghica si Sturza împartesira, că cabinetulu din Londra încuragieza Român'á la resistinția, — la Viena înse li s'a spusu, că cestiunea Basarabiei are sè se deslege în congressulu europianu.

Post'a Redactiunii.

Trelluniulu jan.-martiu încheiându-se cu numerulu viitoru, rogámu pe aceia ale caror abonamente vor espirá, sè le renouiesca de timpuriú, că sè nu se întrerumpa espedarea foi.

Din Boesia-montana amu primitu o lista. Nu scimu cine a tramisu-o, si — pân'atunce nu putemu s'o publicámu.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: IOSIFU VOLCANU